

LIJEČNICI-UBOJICE ► Psihopati s medicinskim fakultetom Gospodari života i smrti u bijelim kutama

DR. SANJA RADELIJAK

Motivi za ubojstvo različitih doktora medicine oduvijek su privlačili pozornost kako javnosti tako i mnogih strukovnih znanstvenika i kriminologa koji su ipak profilirali tipove ubojica i sveli ih na dva osnovna tipa - prvi su serijski ubojice koji su slučajno po profesiji liječnici, a drugi su liječnici koji ponavljano ubijaju sa svrhom ili stjecanja imovine ili pak iskazivanja moći i kontrole.

Profil liječnika-ubojica zaista je složeno opisati s obzirom na samu definiciju medicinske struke, a to je humanost. Neki psiholozi objašnjavaju kako »doktorska ubojstva« nisu ništa manje nego klasični predatorski nagon za ubijanje koji imaju i ostali serijski ubojice. Međutim, razlika ipak postoji, pogotovo u socijalnom smislu. Za razliku od klasičnih serijskih ubojica poput Teda Bundyja, koji su mahom poremećeni psihopati, licencirani liječnici na neki način »imaju dozvolu za ubojstvo«. Jedno im je izgleda ipak zajedničko, a to je patološko uživanje u ubijanju; neki se osjećaju bolje nakon ubojstva, drugi pak za vrijeme samog čina. Robert Jay Lifton dao je zanimljiv predložak o psihološkom profilu doktora-ubojica. On tvrdi da takvi doktori moraju imati mehanizam tzv. dvojništva koji nije klasični psihološki poremećaj koji imaju tzv. dvostruke ličnosti, već nešto poput dvojbi te borbe između dobra i zla unutar doktorske psihe što Lifton naziva »Faus-tovskom nagodbom« ili »sklapanjem pakta s đavlom«.

Primjer za to su nacistički liječnici i znanstvenici koji su bili klasični primjer izvršnih stručnjaka koji su radili za dobro čovjeka prije nego su stupili u nacističku vojsku gdje je prevladala mračna strana njihove psihe. Naime, ti doktori na čelu s dr. Josephom Mengele-om do samog su kraja bili uvjereni da su radili za opće dobro. Bez imalo grižnje savjesti svi su izjavljivali da nisu krivi. Lifton »dvojništvo psihe« objašnjava jednom vrstom adaptacijskog mehanizma ljudskog mozga koji doktorima-ubojicama pomaže da se moralno potpuno prilagode određenim situacijama te ubijaju bez osjećaja da su počinili nešto krivo.

Mengele je bio opsjednut genetikom i biologijom i omiljeni medicinski pokus mu je bio na živo operirati trudnice s blizancima kako bi proučavao genetske bolesti. Za vrijeme takve monstruozne operacije Mengele je humanim i suosjećajnim tonom svoje umiruće pacijentice uvjeravao kako su upravo dale nevjerovatan doprinos medicini. Ovaj nacistički zločinac kojeg nikad nisu uspjeli uhvatiti mirno je živio do duboke starosti i umro na pješčanoj plaži u Brazilu.

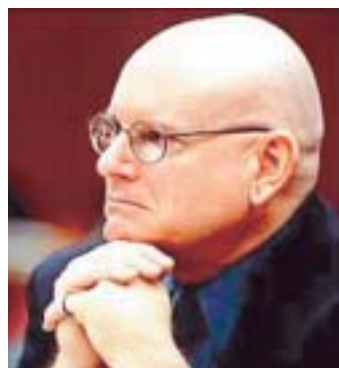
Postoji nekoliko vrsta tzv. dvojnika - oni koji ubijaju u »određenim okolnostima« da bi ili ispunili svoju »misiju« ili pak izvršavali naredbe, kao što je to

Dr. Josef Mengele sa suprugom Ire-nom zapamćen je po izrazitoj surovos-ti prema logorašima u Auschwitzu

Dr. Harold Shipman o ko-jem se nedavno pisalo osuđen je za 15 ubojstava

Dr. Sam Sheppard optužen je za ubojstvo supruge 50-ih godina prošlog stoljeća

► **Pitanje koje se postavlja pred psihijatre i znanstvenike jest je li moć ta koja neke liječnike pretvara u ubojice ili su oni samo psihopati odnosno sociopati koji su uspjeli završiti medicinski fakultet**

bilo u zloglasnom Auschwitzu. Tip »entuzijastičkog dvojnika« je doktor koji uživa u ideji da može ubiti i iz toga se izvući bez ikakvih posljedica. Posljednji je tip »konfliktnog dvojnika« kod kojeg ubojstvo ipak izazove osjećaj krivnje, međutim kako ne vidi izlaz iz te situacije on ubija i dalje. Kao grupa, liječnici su poseban primjer ubojica jer su navikli na trupa i kosture tijekom studiranja i rada, kada su se također učili emotivno distancirati od takvih stvari koje mogu biti šokantne za ostale ljude. Oni postaju neosjetljivi na smrt i razvijaju tzv. medicinski dio svoje ličnosti do savršenstva. Neki od njih tako postaju »gospodari života i smrti«.

Jedan od njih je bio dr. John Bodkins Adams, optužen za 21 ubojstvo 1957. godine, kada je 40 njegovih pacijentica umrlo pod čudnim okolnostima. Adams ih je ubijao morfijem da im »olakša muke«. Dr. Marcel

Petiot, koji je pak smrtno osuđen zbog ubojstva 24 pacijenta, tvrdio je da je prava brojka bila 63 i nije osjećao nikakvu grižnju savjesti. Također je 1940. godine strihlinom otrovao bogatu židovsku obitelj kako bi im oteo imovinu.

Tijekom 18. i 19. stoljeća, zbog potrebe za truplima za educiranje studenata u praksu je ušla krađa svježe ukopanih te se iznajmljivalo ubojice za desetak funti. Poznati par ubojica William Burke i njegov partner William Hare bili su vrlo popularni ubojice tog vremena koji su u devet mjeseci ubili 16 ljudi i za nekoliko funti prodali Medicinskom fakultetu u Edinburghu.

Jedan od najpoznatijih slučajeva je bio onaj uglednog dr. Sama Shepparda koji nije silazio s naslovnica 50-ih godina prošlog stoljeća kada je u vlastitom domu ubijena njegova supruga Marilyn pa sve do kraja 90-ih. Iznimno zgodan, dr. Sheppard

je postao na neki način zvijezda te je po njemu snimljen poznati film i istoimeni TV serijal »Bje-gunac«.

Neki forenzičari i danas smatraju da je monstruozni Jack Trbosjek koji je harao viktorijanskim Londonom bio doktorske struke zbog kirurški preciznih rezova koje je nanosio svojim žrtvama. Monstruozni dr. Michael Swango je na suđenju rekao da je smrtni ishod za njega vrhunska maštarija te da je s erekcijom napuštao hitnu službu znajući da ga u čekaoni čeka obitelj kojoj će priopćiti da je njihovo dijete »na žalost« upravo preminulo.

Dr. Harold Shipman o kojem se nedavno pisalo osuđen je za ukupno 15 ubojstava koje je počinio tijekom 2001. Ako je točna pretpostavka policije da je Shipman ubio oko 300 svojih pacijenata to znači da je u prosjeku ubijao jednog mjesечно od početka svoje medicinske karijere.

I na kraju, pitanje koje se postavlja pred psihijatre i znanstvenike jest je li moć ta koja neke liječnike pretvara u ubojice ili su oni samo psihopati odnosno sociopati koji su uspjeli završiti Medicinski fakultet. Čini se da, za sada, na to kompleksno pitanje odgovora nema.

Konačna odluka o izgradnji ITER-a

DUJE BONNACI

Međunarodna kolaboracija okupljena oko projekta ITER uključuje EU, SAD, Japan, Kinu, Rusiju i Južnu Koreju. Projekt je težak nekoliko milijardi Eura, a glavni mu je cilj razviti eksperimentalni reaktor koji bi omogućio potpuno upravljanje procesom nuklearne fuzije. Dok EU, Rusija i Kina kao moguću lokaciju podržavaju Caradache u Francuskoj, Japan, SAD i Južna Koreja predlažu Rokkasho u Japanu.

U današnjim se nuklearnim elektranama energija dobiva nuklearnom fisijom, procesom pri kojemu se atomske jezgre teških kemijskih elemenata, na primjer urana, raspadaju na lakše jezgre. Za razliku od fisije, pri procesu nuklearne fuzije energija se dobiva spajanjem manjih atomskih jezgara u veće, prvenstveno spajanjem jezgara vodika u jezgre helija. Isti ovaj proces zbiva se u središtu našeg Sunca, uključujući naravno i naše Sunce. Energiju oslobođenu u njihovoj unutrašnjosti zvijezde onda zrače u okolni svemir u obliku svjetlosti i topline pa je stoga fuzija izravno zaslužna i za postojanje života na Zemlji. Temperatura potrebna za pokretanje procesa fuzije jednaka je onoj u zvijezdama, a iznosi milijune stupnjeva Celzija. Ovdje ujedno leži i jedan od problema konstrukcije fuzijskog reaktora - za pokretanje i održavanje fuzijskih reakcija potrebna je »posuda« koja može izdržati tako visoke temperature. Mada se na prvi pogled može činiti nemogućim, tehnološki je ovo ipak izvedivo, jer se tako vruća materija, umjesto u fizičkoj posudi, može držati u »posudi« načinjenoj od jakog magnetskog polja.

Fuzijske će nuklearke u budućnosti vjerojatno postati glavni izvor energije čovječanstva. Za razliku od elektrana na fosilna goriva (ugljen, nafta, plin), fuzijom se ne oslobađaju nepoželjni staklenički plinovi. Uz to, u odnosu na fisiju koja pogoni današnje nuklearke, fuzija proizvodi bitno manje radioaktivnog otpada. Ujedno je trajanje radioaktivnosti fuzijskog otpada mnogo kraće od onoga proizvedenog fisijom pa isti ne bi predstavljao dugoročni ekološki problem. Naposljetku, postojeći zemaljski izvori goriva za fuzijske reaktore su praktički nepresušni - vodik se može lako dobiti iz obične vode, a potrebne količine su iznimno male.

Ukoliko se novi fuzijski reaktor ITER pokaže uspješnim kretnut će i s razvojem prototipa komercijalnog reaktora. Još je, međutim, prerano za kazati kada bi prva fuzijska elektrana mogla započeti s radom.